

OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
CLASELE IX-XII
Etapa națională
6 mai 2025
Clasa a IX-a

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- Lucrările în care eseu/răspunsurile sunt precedate de titlu și/sau motto vor fi notate cu zero puncte.
- Timpul de lucru: trei ore.
- Total: 100 de puncte.

Citește cu atenție textele de mai jos.

A.

Soarele de septembrie îi însoțea lateral în timp ce eu veneam la numai câțiva pași în urma lor. Trebuie să vă mărturisesc că mă plictiseam urmărindu-i, nu spuneau nimic interesant, în fond. Deci mă plictiseam urmărindu-i! Nici nu știu cum să vă fac să mă credeți. Poate nici nu-i necesar, nu-i așa? Ce contează dacă lucrurile s-au întâmplat chiar așa sau nu? Doar nu suntem niște ziariști care trebuie să acopere cu documente, filme și benzi înregistrate orice dezvăluire. Accesul nostru la realitate se merită a fi mai direct decât atât.

Uite, eu când eram mic, să tot fi avut vreo 12 sau 13 ani, m-am îndrăgostit prima dată. Și, poate știți cum e, prima dată e ca prima dată, e mortal și e definitiv. Aleasa mea era o colegă de clasă [...] pe care o sorbeam din priviri tot timpul. Bineînțeles că în același timp mă și lăsam privit de ea, plăcerea aceasta fiind chiar mai mare. Va să zică în timpul orelor o priveam eu, din spate – ea stătea în prima bancă –, iar în recreație mă privea ea (mâncându-și sendvișul) pentru că eu făceam toate năzbâțiile și giumbușlucurile posibile și-i atrăgeam privirea. Suferința mea (nu se poate dragoste fără suferință) începea după-amiaza când plecam amândoi la casele noastre și deci nu ne mai puteam vedea unul pe altul. Ce credeți că am putut inventa atunci pentru a-mi prelungi plăcerea primei iubiri? M-am gândit că printr-un sistem anume (nu știu prea bine cum îmi imaginam că funcționează) ea mă poate vedea tot timpul, oricât de departe aș fi de ea și orice aș face. În consecință mă purtam de parcă aș fi fost în fața ei; eram spiritual în toate discuțiile pe care le purtam cu părinții, vecinii, rudele etc. Mă spălam pe mâini foarte des, îmi făceam lecțiile cu ușurință și zâmbind tot timpul, mă jucam frumos, săream gardurile cu multă eleganță în mișcări, eram bun cu copiii mai mici și curajos cu cei mai mari, dormeam liniștit și visam frumos. Așadar, la mine, prima dragoste s-a manifestat prin dorința de a fi supravegheat. Sper că înțelegeți, deci, de ce, cam tot de pe atunci încolo, îmi iubesc personajele supraveghindu-le.

De exemplu, în timp ce G.V. și Maco se plimbau prin cartierul pieței, [...] Maco, în acele momente tocmai spunea:

— Să imaginăm drept cadru pentru *story*-ul nostru o societate viitoare în care principiul: „de la fiecare după capacitățile sale, fiecăruia după munca sa” să fie luat *ad litteram** și pus în practică. Nu ne aflăm în piață chiar cu ocazia tradiționalei sărbători a Moșilor*, dar o tablă de materii încă am mai putea dresa [...].

— Cum adică?

— Păi, să zicem că banii ar avea culori diferite în funcție de calitatea muncii prestate și ar fi mai numeroși sau mai puțin numeroși în funcție de cantitatea de muncă. [...].

— Bine, spune G.V. mângâind cu privirea un maldăr de gogonele, dar nu e sigur că toate obiectele, serviciile și situațiile care pot fi plătite cu bani au tot atâtea stadii calitative câte culori are curcubeul.

— Desigur, vor interveni corecții, racordări, simplificări, echivalări.

— Cum?

— Prin ceea ce m-am gândit să numesc *ritualul artistic de cumpărare*. Oamenii vor desfășura cu ocazia fiecărei adjudecări de bunuri o muncă de convingere asupra vânzătorului. Ei trebuie să reușească să-l convingă pe acesta mai ales că respectivul produs le este necesar, apoi că există o legătură directă între calitatea lui și culoarea banilor cu care vrea să-l cumpere. Toate mijloacele nebrutale de convingere ar fi admise și deci expunerea va îmbrăca forme artistice. Iar vânzătorii vor fi tineri, copii chiar, și în felul acesta își vor desăvârși educația.

(Acela a fost momentul în care Maco a dispărut pentru câteva minute atât din câmpul meu de vedere cât și din cel al lui G.V. A dispărut pur și simplu în mulțime sau s-a ascuns după colțul vreunei

clădiri. Când a revenit avea o figură stranie – părea că tocmai a făcut o faptă urâtă, o infracțiune. Știți, se întâmplă uneori ca un personaj cu o moralitate fără prihană în poveste să-și permită, odată ieșit din cadrul stabilit al acesteia, să comită cele mai abominabile fapte. Scriitorul nu le consemnează pentru că nu le cunoaște și, chiar de le-ar afla cândva, dezvăluirea lor ar alcătui altă poveste).

Mircea Nedelciu, *Acțiunea (romanului) „Black money”*

* ad litteram (lat.) – cuvânt cu cuvânt, literă cu literă

* Sărbătoarea Târgului Moșilor (Moșii, Târgul din mai sau La moși) – bălci organizat anual în București, în zona Obor, devenit celebru în secolul al XIX-lea

B.

„La fiecare om important în viața noastră există alți trei despre care nu știm nimic, dar de care suntem legați cu ațe invizibile”, zise, privindu-l cu coada ochiului. Celălalt nu dădu însă niciun semn că vorbele astea ar fi avut ceva provocator. Se uita liniștit în jos spre castanii din jurul unității militare. „Crezi poate că mă refer la vreun scriitor, a cărui carte, chipurile, a însemnat atât de mult pentru mine încât se cheamă că-i sunt cumva dator. Sigur că s-a întâmplat și așa ceva”, adăugă el plictisit, „dar nu despre asta e vorba. Dacă citești o carte și ea nu-ți mai iese din minte, e clar că ai ajuns, fără să vrei, să afli niște lucruri importante despre autorul ei. Or eu mă refeream la oameni absolut necunoscuți”. [...]

O după-amiază ușoară totuși, prietenească. „Să-ți dau un exemplu”, zise el, întrebându-se imediat dacă celălalt nu se va gândi că, de când predă la universitate, a început să facă pe profesorul cu el. „Ții minte când stăteam pe Alezajului, lângă Carrefour? La două blocuri în față era, la ultimul etaj, o fereastră în care se reflecta întotdeauna apusul soarelui. În primul an nu mi-am dat seama de asta, și nici apoi nu m-a preocupat. Dar mă obișnuisem pur și simplu să văd, când se întuneca pe tot bulevardul, în geamul ăla o lumină uriașă, ca un experiment scăpat de sub control într-un laborator, care arde de vii pe toată lumea. Cineva mi-a zis mai târziu că nu se poate, că n-are cum să se reflecte mereu soarele în aceeași fereastră, dar îți spun că eu niciodată n-am văzut apusul altundeva.”

Exemplul nu era bun, dar avu măcar meritul că le atrase atenția asupra soarelui de acum și cât de potrivit încălzea acele blocuri care aveau nevoie mai mult ca oricând de o asemenea intervenție bine pusă la punct. Sărăcia betoanelor din cartierul lor, așa renovate, sărea mai mult în ochi azi decât pe vremuri. Strigătele copiilor erau la fel, de parcă nu puteau decât să repete aceleași cuvinte și aceleași nume.

„Și atunci te întrebi”, spuse el, [...] „te întrebi cine locuiește în apartamentul ăla, în fereastra căruia se vede mereu, de la tine și numai de la tine din balcon, apusul. Cine e omul ăla și oare n-ar trebui să-l cauți? Poate îți va fi un prieten bun, sau o femeie cum n-a fost alta, sau în fine, poate cineva otrăvit, acrit, dar care să te învețe cumva un secret care să-ți salveze viața”. [...]

Termină de vorbit cu impresia că se făcuse în sfârșit înțeles. Vântul se opri și o Dacie apără pe stradă, mișcându-se anormal de încet, ca toate mașinile văzute de sus. Celălalt se mai uită o dată la unitatea militară, apoi se întoarse la el cu o privire îngăduitoare și rece.

„Dacă tot ai vorbit așa interesant, și mi-ai atras atenția asupra acestor legături cu oameni pe care nu-i cunoaștem...”, zise, și apoi începu să tușească, oprindu-se însă aproape imediat. Deși tusea fusese așa scurtă, tonul îi era de-acum altul, își pierduse toată ironia. „Să-ți dau și eu un exemplu de asemenea legătură stranie, ca să știi de cine mă leagă și pe mine, cum le-ai zis tu, ațe nevăzute: de maică-ta.” [...] „Nici eu n-am petrecut cu ea mai mult de două minute, iar viața de după ele a fost doar consecința lor invizibilă. Ai idee ce mi-a zis în cele două minute?” „Nu. Nu. Eu vorbisem de cu totul altceva, fără niciun fel de...” „Nu-mi spune mie că e altceva”, răspunse celălalt, deodată tăios, deodată mai mare decât era. „Prima noastră discuție a avut loc la coadă la cantină. Și mi-a povestit cum obișnuia s-o sperie bunică-ta când avea patru ani. Îi zicea așa, că mergea chipurile iarna prin pădure într-o haină cu glugă, dar gluga era lăsată pe spate și fetița așezată în ea, de unde cădea mereu prin pădure, trebuia să se întoarcă dimineața după ea. Iar eu i-am spus atunci două vorbe, și, pentru vorbele alea, ea a luat hotărârea să ne căsătorim. Dar motivul ăsta s-a dovedit că nu era deloc cel corect.” [...]

Acum trebuia să fie acolo și să asculte ce avea de zis tatăl lui. Care însă nu mai avea nimic de zis. Iar pentru el era lipsit de orice noimă să se gândească la felul în care părinții lui reușiseră sau nu să deschidă unul pentru celălalt fereastra cu apusul ăla în ea și să se arate unul altuia, așa că tăcu la rândul lui.

Cătălin Pavel, *Die Gegenwart Gottes in der Gottesferne**

* *Die Gegenwart Gottes in der Gottesferne* (germ.) – prezența lui Dumnezeu în depărtare de Dumnezeu

Subiectul I

30 de puncte

Răspunde, pe foaia de concurs, la fiecare dintre cerințele de mai jos.

1. Ilustrează, prin câte un exemplu din fiecare text, un mijloc prin care se manifestă funcția conativă a limbajului. **5 puncte**
2. Prezintă o valoare stilistică a verbelor la timpul perfect compus din ultimul paragraf al textului A. **5 puncte**
3. Evidențiază, prin câte un exemplu din fiecare text, un rol al figurilor de stil/procedeele artistice, în construcția mesajului. **5 puncte**
4. Explică semnificația secvenței: „La fiecare om important în viața noastră există alți trei despre care nu știm nimic, dar de care suntem legați cu ațe invizibile.”, din textul B. **5 puncte**
5. Susține-ți opinia despre „ritualul artistic de cumpărare” propus de personajul Maco din textul A. **5 puncte**

Notă

Niciun răspuns nu va depăși 100 de cuvinte.

Pentru **conținut**, vei primi 25 de puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 5 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct; respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsurile vor fi formulate în enunțuri.

Subiectul al II-lea

35 de puncte

Redactează o scrisoare, de cel puțin 150 de cuvinte, adresată unei persoane dragi (prieten, membru al familiei, profesor etc.), în care să îi prezinți impresia pe care ți-a produs-o lectura textului B. În scrisoarea ta, îți vei susține punctul de vedere despre legăturile invizibile dintre oameni, folosind ca punct de plecare fragmentul din textul B: „*Și atunci te întrebi*”, spuse el, [...] „*te întrebi cine locuiește în apartamentul ăla, în fereastra căruia se vede mereu, de la tine și numai de la tine din balcon, apusul. Cine e omul ăla și oare n-ar trebui să-l cauți? Poate îți va fi un prieten bun, sau o femeie cum n-a fost alta, sau în fine, poate cineva otrăvit, acrit, dar care să te învețe cumva un secret care să-ți salveze viața.*”

Data redactării scrisorii este 6 mai 2025, localitatea, Pitești, iar numele tău este Mihai/Mihaela Stănescu.

Notă

Pentru **conținut**, vei primi 30 de puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 5 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct; respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct).

Subiectul al III-lea

35 de puncte

Scrie un eseu, de minimum 600 de cuvinte, despre *ficțiune ca spațiu al confesiunii*, pornind de la cele două texte date și valorificând experiența ta culturală (literatură, arte plastice, muzică, cinematografie, filozofie etc.).

Notă

În elaborarea eseului, vei respecta structura textului de tip argumentativ: *ipoteza*, constând în *formularea tezei/a punctului de vedere* cu privire la temă, *argumentația* (cu trei argumente/raționamente logice/exemple concrete etc.) și *concluzia/sinteza*.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi 30 de puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 5 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct; respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct).

Punctajul pentru redactare se acordă numai dacă eseul are minimum 600 de cuvinte.

Inserarea de citate critice necomentate sau nerelevante pentru tema dată atrage după sine neacordarea punctajului maxim.